

[Paġna Ewlenija](#) > ... > [Proċeduri Tal-qorti](#) > [Kawżi Ċivili](#) > [Smigħ Ta' Xhieda](#) > Luxembourg

Smigħ ta' xhieda

 Lussemburgu

Il-kontenut ipprovdut minn



European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

1 L-oneru tal-provi

1.1 X'inhuma r-regoli dwar l-oneru tal-provi?

Fil-liġi Lussemburgiża, il-prinċipju huwa li dak li jitlob l-eżekuzzjoni ta' obbligu jrid jipprova. Min-naħa l-oħra, min isostni li jkun illiberat mill-obbligu, irid jipprova li sar il-ħlas jew sar il-fatt li temm l-obbligu tiegħu.

1.2 Hemm xi regoli li permezz tagħhom ċerti fatti jiġu eżentati mill-oneru tal-provi? F'liema każijiet? Jistgħu jiġu ppreżentati provi sabiex jiġi ppruvat li preżunzjoni legali partikolari mhix valida?

F'ċerti każijiet, il-liġi Lussemburgiża tippredvi preżunzjonijiet li jlliberaw persuna milli jkollha tippredvi affarijiet impossibbli jew li jkunu diffiċli li tistabbilhom. Il-preżunzjonijiet huma konsegwenzi li l-liġi jew l-imħallef joħorġu minn fatt magħruf dwar fatt mhux magħruf.

Il-liġi tiddistingwi bejn żewġ kategoriji ta' preżunzjonijiet. Minn naħa, il-preżunzjoni legali li tkun marbuta ma' ċerti atti jew fatti minn liġi speċjali. Min-naħa l-oħra, il-preżunzjonijiet mhux stabbiliti mil-liġi, li jithallew fid-diskrezzjoni tal-imħallef li jaċċetta biss preżunzjonijiet serji, preċiżi u konsistenti.

B'mod ġenerali, huwa possibbli li tingab prova kuntrarja għall-preżunzjoni. Pereżempju, tifel imwieled fi żwieġ huwa preżunt li jkun bin ir-raġel t'ommu. Madankollu, tista' tinfetaħ kawża li tikkontesta l-paternità.

Aktar rarament, il-preżunzjonijiet jistgħu jkunu inkonfutabbli, li jfisser li mhux possibbli li jingiebu provi kontrihom.

1.3 Sa liema livell trid tkun konvinta l-qorti sabiex tagħti sentenza li tissejjes fuq l-eżistenza ta' dak il-fatt?

L-apprezzament tal-fatti jithalla fid-diskrezzjoni assoluta tal-imħallef. F'każ ta' dubju, l-imħallef jivverifika hemmx provi serji, preċiżi u konsistenti u jilqa' jew jiċċad il-provi skont kemm ikunu plawżibbli l-fatti allegati.

2 Is-smigħ tal-provi

2.1 Għas-smigħ tal-provi dejjem ikun meħtieġ li jsir rikors minn parti, jew huwa wkoll possibbli li f'ċerti każijiet l-imħallef jisma' l-provi fuq l-inizjattiva tiegħu stess?

Il-kompilazzjoni tax-xhieda tista' tiġi ordnata minn imħallef fuq talba ta' parti minnhom. Madankollu, f'ċerti każijiet, l-imħallef jista' jikkompila xhieda fuq inizjattiva tiegħu stess.

2.2 Jekk ir-rikors min-naħa ta' parti għall-ġbir tal-provi jintlaqa', x'isir wara?

L-imħallef jgħarraf lill-espert maħtur bin-natura tal-kompitu tiegħu. Il-partijiet għall-kawża u l-partijiet terzi li jridu jassistu l-investigazzjoni jitharrku mill-espert. Skont il-prinċipju tal-kawża ta' tilwim ix-xhieda tinstema' fil-preżenza tal-partijiet.

2.3 F'liema każijiet il-qorti tista' tiċċad ir-rikors ta' parti għall-ġbir tal-provi?

Il-kumpilazzjoni tax-xhieda tista' tiġi ordnata kull meta mħallef ma jkollux biżżejjed informazzjoni biex jibbaża d-deċiżjoni tiegħu fuqha.

Il-kumpilazzjoni tax-xhieda fir-rigward ta' fatt allegat tista' tiġi ordnata biss jekk il-parti li qed tallega ma jkollhiex biżżejjed evidenza biex tipprova l-allegazzjoni. Fl-ebda każ ma tista' tiġi ordnata l-kumpilazzjoni tax-xhieda biex tikkumpensa għan-negliġenza tal-parti fil-kumpilazzjoni tax-xhieda.

Il-qorti jistgħu wkoll jillimitaw il-kumpilazzjoni tax-xhieda għal dak li huwa suffiċjenti biex tiġi solvuta t-tilwima; huma jridu jagħzlu s-soluzzjoni l-aktar sempliċi u l-inqas għalja.

2.4 X'inhuma l-mezzi differenti biex isiru l-provi?

Il-mezzi differenti ta' provi huma l-prova dokumentata, ix-xhieda, il-preżunzjonijiet, l-ammissjoni u l-ġuramenti.

2.5 X'inhuma l-mezzi biex jingabru l-provi mingħand ix-xhieda u huma differenti mill-mezzi użati biex jingabru l-provi mingħand ix-xhieda tal-periti tal-qorti? X'inhuma r-regoli fir-rigward tas-sottomissjoni ta' provi bil-miktub u ta' perizji/opinjonijiet ta' esperti?

- Metodi użati għall-kumpilazzjoni tax-xhieda minn xhieda u minn periti:

Meta x-xhieda tkun ammissibbli, l-imħallef jista' jirċievi dikjarazzjonijiet mingħand terzi li, minħabba l-għarfien personali tal-fatti kkonċernati, jistgħu jkunu jistgħu jiċċarawhom. Dawn id-dikjarazzjonijiet isiru f'forma ta' stqarrijiet jew jingabru permezz ta' inkjesta skont ikun saru bil-miktub jew oralment.

L-imħallef jista' jistaqsi lil min irid biex jiċċaralu l-fatti permezz ta' stqarrija, konsultazzjoni, jew opinjoni esperta dwar kwistjoni ta' fatti li teħtieġ li tiġi ċċarata minn espert. Jekk l-opinjoni ma jkunx hemm b'żonn li ssir bil-miktub, l-imħallef jista' jippermetti lill-periti jagħtu l-opinjoni tagħhom oralment fis-seduta; imbagħad jifassal proċès-verbal li jiġi ffirmat mill-imħallef u mill-iskrivan tal-qorti.

- Regoli applikabbli għall-preżentazzjoni tal-provi bil-miktub u tal-preżentazzjoni ta' rapporti u opinjonijiet tal-periti bil-miktub:

Provi bil-miktub:

Parti li qed tibbaża l-kawża tagħha fuq dokument trid tikkomunikah lil kull parti oħra minnufih. Il-komunikazzjoni ssir b'irċevuta jew b'depożitu fir-reġistru tal-qorti (*greffe*). Il-komunikazzjoni tad-dokumenti trid tkun spontanja.

Rapporti jew opinjonijiet tal-esperti bil-miktub:

L-esperti jiddepożitaw ir-rapport mar-reġistru tal-qorti. Anke jekk ikun hemm bosta esperti, ir-rapport ipprezentat ikun wieħed; f'każ ta' diverġenza, kull wieħed jindika l-opinjoni tiegħu. Jekk l-espert jitlob l-opinjoni ta' espert ieħor bi speċjalizzazzjoni differenti minn tiegħu, dik l-opinjoni tinhemeż, skont il-każ mal-proċès-verbal tas-seduta jew mal-fajl.

2.6 Hemm xi mezzi ta' prova li huma iktar b'saħħithom minn oħrajn?

Ċerti metodi ta' provi fihom iktar saħħa minn oħrajn:

- Att awtentiku (*acte authentique*) jittejjja minn uffiċjal pubbliku (nutar, uffiċjal ġudizzjarju) waqt il-qadi ta' dmirijietu. Dan jitqies awtentiku sakemm ma titqajjimx eċċezzjoni ta' falsifikazzjoni.
- Skrittura privata (*acte sous-seing privé*) tittejjja mingħajr l-involvement ta' uffiċjal pubbliku, mill-partijiet infushom u bil-firem tagħhom biss. Din jitqies li tkun awtentika fin-nuqqas ta' prova kuntrarja.

- Ix-xhieda, kif ukoll metodi oħra ta' provi, jithallew għad-diskrezzjoni libera tal-imħallef.

2.7 Hemm obbligu li jintużaw ċerti mezzi ta' prova biex jiġu ppruvati xi fatti partikolari?

Biex tiġi ssostanzjata tranżazzjoni legali (kuntratt) li l-valur tagħha jaqbeż l-EUR 2 500 tkun meħtieġa prova bil-miktub. Min-naħa l-oħra, il-prova ta' fatt (incident ...) tista' tiegħu kwalunkwe forma.

2.8 Ix-xhieda huma obbligati bil-liġi li jixhdu?

Il-liġi tobbliga x-xhieda biex jikkooperaw fil-proċedimenti ġudizzjarji biex tinkixef il-verità.

2.9 F'liema ċirkostanzi jistgħu jirrifjutaw li jixhdu?

Min ikollu raġuni valida jista' jiġi eżentat milli jixhed. Il-ġenituri u l-qraba fil-linja diretta ta' waħda mill-partijiet kif ukoll il-konjuġi tagħha, anke jekk iddivorżjati, jistgħu jirrifjutaw li jixhdu.

2.10 Jekk persuna tirrifjuta li tixhed tista' tingħata multa jew tiġi sfurzata tixhed?

Xhieda li ma jidhrux jistgħu jitharrku u jkollhom iġorru l-ispejjeż tat-taħrika jekk ix-xhieda tagħhom tkun neċessarja. Xhieda li ma jidhrux u persuni li jirrifjutaw li jixhdu jew li jieħdu ġurament mingħajr raġuni valida jistgħu jeħlu multa (*amende civile*) ta' bejn EUR 50 u EUR 2 500.

Jekk il-persuna kkonċernata tkun kapaċi tiġġustifika għaliex ma setgħetx tidher fil-jum stipulat, tista' tiġi lliberata mill-multa u mill-ispejjeż rilevanti.

2.11 Hemm persuni li ma jistgħux jixhdu?

Kulhadd jista' jittella' bħala xhud ħlief min hu meqjus inkapaċi li jixhed.

Min ma jistax jixhed jista' madankollu jinstema' taħt l-istess kundizzjonijiet imma mingħajr ma jieħu l-ġurament. Madankollu, id-dixxendenti qatt ma jistgħu jixhdu dwar fatti invokati minn konjuġi f'kawża għal divorzju jew separazzjoni.

2.12 X'inhu r-rwol tal-imħallef u tal-partijiet fis-smiġħ ta' xhud? B'liema kundizzjonijiet jista' jinstema' xhud permezz ta' vidjokonferenza jew ta' mezzi tekniċi oħrajn?

- Ir-rwol tal-imħallef u l-partijiet waqt is-smiġħ ta' xhieda

L-imħallef jisma' lix-xhieda separatament u fl-ordni li jagħżel hu fil-preżenza tal-partijiet jew wara li jkunu ssejgħu l-partijiet. Ix-xhieda ma jistgħux jaqraw it-testimonjanza tagħhom.

L-imħallef jista' jisma' jew jeżamina lix-xhieda dwar kwalunkwe materja li għaliha jistgħu jingabru l-provi skont il-liġi, anke jekk dawn il-materji ma jkunux imsemmija fid-deċiżjoni li tordna l-kumpilazzjoni tax-xhieda. Huwa jista' jerga' jisma' lix-xhieda, jikkonfrontahom ma' xulxin jew mal-partijiet u jekk ikun hemm bżonn, jisma' x-xhieda tagħhom fil-preżenza ta' espert tekniċu.

Il-partijiet ma jistgħu la jinterrompu, la jinterpellaw, la jipprovaw jinfluwenzaw lix-xhieda waqt li jixhdu u lanqas jindirizzawhom direttament, bil-piena tal-esklużjoni. Wara l-interrogazzjoni, jekk iħoss li jkun hemm bżonn, l-imħallef jista' jistaqsi lix-xhieda mistoqsijiet li jkunu ssottomettewlu l-partijiet.

- Vidjokonferenza jew mezzi tekniċi oħrajn

Ir-Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (UE) 2020/1783 tal-25 ta' Novembru 2020 dwar kooperazzjoni bejn il-qrati tal-Istati Membri fil-kumpilazzjoni tax-xhieda f'materji ċivili jew kummerċjali (riformulazzjoni) huwa maħsub biex itejjeb, jissimplifika u jaċcellera l-kooperazzjoni bejn il-qrati tal-Istati Membri għall-kumpilazzjoni tax-xhieda. Fil-liġi Lussemburġiża ma hemm l-ebda dispożizzjoni speċifika li tikkonċerna l-vidjokonferenzi. Dawn huma suġġetti għall-artikoli tal-Kodiċi l-ġdid tal-proċedura ċivili rigward is-smiġħ tax-xhieda, il-verifika personali tal-imħallef u x-xhieda mogħtija personalment. Il-qrati huma attrezzati bit-tagħmir tekniċu neċessarju. Fil-jum stipulat għall-vidjokonferenza jkun hemm preżenti mħallef, uffiċjal tar-registru, interpretu u espert.

L-imħallef jista' jordna l-awdjoreġistrazzjoni jew il-vidjoreġistrazzjoni tal-inkjesti preparatorji kollha jew parti

minnhom. Ir-registrazzjoni tinżamm fir-registru tal-qorti. Kull parti tista' titlob kopja jew traskrizzjoni u ġgarrab l-ispejjeż ta' dan.

3 Il-valutazzjoni tal-provi

3.1 Meta l-provi ma jkunux inkisbu b'mod legali minn parti, il-qorti jkollha xi restrizzjonijiet meta tagħti s-sentenza tagħha?

It-tribunal ma jqisx il-provi miksuba illegalment, bħal pereżempju kamera moħbija jew registrazzjoni ta' telefonati li l-persuna ma tkunx taf bihom.

3.2 Bħala parti fil-kawża, id-dikjarazzjoni tiegħi tgħodd bħala prova?

L-istqarrijiet li jsiru minn parti fil-kawża stess waqt il-proċess, fil-prinċipju, ma għandhomx il-valur ta' prova.

4 Dan l-Istat Membru f'konformità mal-Artikolu 2(1) tar-Regolament dwar il-Kumpilazzjoni ta' Xhieda speċifika awtoritajiet oħra li huma kompetenti li jiġbru l-provi għall-finijiet ta' proċedimenti ġudizzjarji f'materji ċivili jew kummerċjali skont ir-Regolament? Jekk iva, dawn f'liema proċedimenti huma kompetenti li jiġbru l-provi? Jistgħu jitolbu biss il-ġbir tal-provi jew jassistu wkoll fil-ġbir tal-provi abbażi ta' talba mingħand Stat Membru ieħor? Ara wkoll in-notifika skont l-Artikolu 2(1) tar-Regolament dwar il-Kumpilazzjoni ta' Xhieda

Le.

L-uniċi awtoritajiet kompetenti huma l-awtoritajiet ġudizzjarji.

Holoq relatati

<http://www.legilux.lu/>

L-aħħar aġġornament: 08/01/2026

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinżamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidhirx fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.